

Lieve gemeente,

Waar u zich ook bevindt, achter de laptop, in uw huiskamer, aan de keukentafel, of misschien wel in de tuin, weet u verbonden met elkaar en met hem in wiens naam wij samen zijn, Jezus Christus.

Voor palmpasen schreef Willem Barnard een lied dat eindigt met de woorden: *heden hosanna, morgen kruisig Hem!*

Hoewel we op deze zondag vaak het verhaal van de intocht centraal stellen, met de kinderen die palmpasestokken versieren en een vrolijke processie houden, heeft deze zondag van oudsher twee accenten. Eerst klinkt het feestelijk evangelie dat ons vertelt hoe Jezus door een juichende massa wordt binnengehaald in Jeruzalem – ‘hosanna’ – de liturgische kleur van dit deel van de dienst is rood. Daarna verstilt de dienst en klinkt het lijdensevangelie, uitlopend op ‘kruisig hem’. De kleur verschiet naar paars. In deze tijd kunnen we niet anders dan ook stil staan bij het lijden. Meer dan ooit was ik geraakt door het verhaal van hem die ons mensen in zijn lijden nabij wil zijn.

Jezus heeft de Paasmaaltijd gevierd met zijn leerlingen. In woorden en gebaren, in brood en wijn hebben ze het verhaal van de uittocht uit Egypte present gesteld, de bevrijding uit nood en dood gevierd. Het was een beladen maal, waarbij woorden als verraad, verloochening zijn gevallen. Na de laatste lofzang Jezus trekt met zijn leerlingen – zonder Judas - naar Getsemane, een tuin op de Olijfberg. Hij zegt: Ga hier zitten, terwijl ik daar ga bidden. Jezus is bedroefd en heel bang. Vaak heeft Jezus in zijn leven de eenzaamheid gezocht om even vrij te zijn van de mensenmenigte, die bij hem heil en genezing zochten. Om alleen te zijn met zijn Vader om te bidden. Nu zoekt Jezus de gemeenschap, de nabijheid van de drie meest vertrouwde discipelen, Petrus, Johannes en Jacobus. “De wortel van alle angst is het alleen-zijn” , schreef de theoloog Berkelbach van der Sprenkel bij dit vers. Daarom, blijf hier en waak met mij... Zo versterkt Jezus zijn leerlingen; want achterblijven en waken is verantwoordelijk zijn; zelf gaat hij de nacht in.

Hij bidt. Vader, als het mogelijk is, laat deze beker aan mij voorbijgaan. Jezus, op de avond voor zijn dood, overvallen door angst, twijfel een aanvechting... Heidense denkers hebben Jezus veracht om zijn emotie. Hij is toch God? Hij kiest toch bewust deze weg te gaan? Waarom dan klagen, waarom de

angst? Nee, dan Socrates. Die zag de galbeker waardig en zonder angst tegemoet. En hij was een mens. Een beetje God is apathisch, immuun voor leed en pijn. Ook voor de kerkvaders van de jonge kerk waren de aanvechting en pijn van Jezus een moeilijk punt. Ze zeiden: naar zijn menselijke natuur kende Jezus emotie, maar naar zijn goddelijke natuur is hij vrij van angst. Pas vanaf de late Middeleeuwen wordt Jezus in zijn doodsangst serieus genomen. Terecht, want wat voor heil hebben we te verwachten van een heer, die ons lijden en onze angst niet voelt? Juist deze bange en bedroefde Jezus raakt mij tot in het diepst van mijn ziel. Hij is echt een van ons, geen apathische godheid, maar een mens die bloeden kan.

Jezus loopt terug. Hij heeft de voorbeden van zijn leerlingen gevraagd, hij vindt hen in slaap. Ze hebben de gemeenschap verbroken. Dit zijn de vrienden, die erbij waren op de berg van de verheerlijking. Dit is Petrus, die nog maar kort geleden vol vuur had uitgeroepen dat hij Jezus nooit zou verloochenen. Dit zijn Johannes en Jacobus, aan wie Jezus eerder in het evangelie vroeg: 'Kunnen jullie de beker drinken die ik moet drinken'? En vol vertrouwen zeiden zij: 'Ja, dat kunnen wij'. Nu het er op aankomt, slapen ze. Jongeren van nu gaan naar The Passion. Als kind van de jaren '70 groeide ik op met Jezus Christ Superstar. De scene met de discipelen, die na de paasmaaltijd voldaan hun lied zingen: altijd al apostel willen zijn. En straks, na mijn pensioen ga ik een evangelie schrijven, zodat mensen altijd over ons blijven praten... Verzadigd van de wijn zijgen ze neer in het gras. En Jezus verzucht: Het einde is zwaarder wanneer er vrienden bij zijn, niet lichter... Wil niemand met mij waken? Petrus? Johannes? Jacobus? Prachtige verfilmd.

Nogmaals klinkt een dringend beroep: waak met mij en bidt! Jezus bedoelt niet alleen dat de leerlingen wakker moeten blijven. Waken vraagt hier om een actieve, opmerkelijke houding, waardoor de leerlingen zullen 'zien' wat Jezus doormaakt, en het straks kunnen duiden en ervan kunnen getuigen. De verzoeking is het indutten, en weer bij zichzelf blijven met ogen, die niet zien en oren die niet horen en een hart dat ongevoelig is...

Nog twee maal gaat Jezus bij hen weg om te bidden. En nog twee maal vindt hij hen in slaap als hij terugkomt. Zij hebben inderdaad hun ogen gesloten voor wat de man van God beweegt, ze zitten in het duister. Zij kunnen zijn lijden niet zien, zijn gebed delen zij niet. De slaap van de discipelen is de slaap van allen die zich afsluiten voor de mensenzoon die steeds opnieuw gekruisigd wordt.

De angst van Jezus is menselijk echt. Hij bidt, en vecht met God. Maar wat er gaande is tussen de Vader en de Zoon kunnen wij niet doorgronden. We stamelen woorden als vergeving, verzoening, bevrijding uit het slavenhuis van nood en dood. Geen gemakkelijk verhaal om onder ogen te zien. We kunnen ook niet doorgronden hoe Jezus in bevende zekerheid de wil van God heeft verstaan. Wel zien we met schroom en eerbied hoe Jezus de levensweg die hij gekozen had ten einde is gegaan. Hij volhardt erin mens te zijn met de mensen, met de minsten der mensen, in zijn lijden strekt hij zijn armen uit naar hen die lijden, hij, de mens die bloeden kan. Vanwege die volharding hebben de evangelisten getuigd van het verhaal van de mensenzoon. En daarom geloven wij dat dit verhaal voor ons van levensbelang is. Hoe moeilijk en onverteerbaar we het wellicht ook vinden.

Het verhaal eindigt met de woorden: Sta op, laten we gaan; kijk, die mij uitlevert, is al vlakbij.

Met die woorden gaan we de stille week in. Een week, stiller dan ooit. Weinig verkeer op de weg en in de lucht, weinig bedrijvigheid. Gelukkig mogen we af en toe even naar buiten, mogen kinderen buiten spelen. Stil, tegelijk is er drukte is in gezinnen, waar ouders en kinderen samen thuis een evenwicht moeten zien te vinden tussen werken, leren en spelen. Stil is het in verzorgingshuizen en instellingen waar bewoners vergeefs wachten op bezoek, drukte en zorg in ons hoofd als het om onze geliefden gaat.

Druk is het in ziekenhuizen, waar verpleegkundigen en artsen voor en met hun patiënten vechten voor het leven. En stil in de bange harten van familieleden en vrienden, die niet nabij kunnen zijn. Wie kent ondertussen niet iemand die ziek is, wie vreest niet voor de gezondheid van een geliefde of die van onszelf. En wie nog ruimte over heeft houdt haar of zijn hart vast voor al die mensen wereldwijd, zonder verzekering, in vluchtelingenkampen en krottenwijken, verstoken van basishygiëne en medische zorg. Vandaag zegt het evangelie: in dit lijden en sterven is Jezus nabij. Juist hier. Vergeet dat niet.

En voor ons klinkt de oproep: waakt en bidt. Waakt, maak mee wat nu gebeurt, weet je verantwoordelijk. Zoek verbinding, al is het op afstand, doe wat je kan, volhardt in nabijheid, tast, misschien niet naar de wil, maar wel naar de weg die God wijst. Duidt wat je nu, en straks te doen en misschien nog wel meer te laten hebt. Verbreek de gemeenschap niet en daarom: bidt, voor wie je lief en voor wie je onbekend zijn. Bidt voor wie dicht bij en bidt voor wie ver weg zijn. Bidt dat je niet in verzoeking komt in te dutten, je oren, ogen en hart te sluiten voor het lijden dat dichtbij en ver weg mensen treft.

Vandaag zegt het evangelie: Sta op, laten we gaan, wakend en biddend.  
Maar geborgen in de bevende zekerheid dat het ook na deze stille week  
Pasen wordt.

Onze Vader...

We sluiten af met de woorden van Willem Barnard:

Gij hebt, o God,  
dit broze bestaan gewild,  
hebt boven 't naamloze  
mij uitgetild.  
Laat mij dan dankbaar leven  
de volle tijd,  
geborgen  
in de beven-  
de zekerheid

dat ik niet  
uit dit smal en onvast bestand  
van mijn bestaan zal vallen  
dan in uw hand.

Sta op, en ga als gezegende mensen:

De Eeuwige schenke ons onderweg  
de goedheid van Zijn ogen,  
de warmte van haar hart,  
het vuur van zijn Geest  
en het geheim van haar aanwezigheid.  
Amen

Ekklesia Leiden  
Rapenburg 100  
2311GA Leiden  
[www.ekklesialeiden.nl](http://www.ekklesialeiden.nl)  
[info@ekklesialeiden.nl](mailto:info@ekklesialeiden.nl)